

Helsingfors/Mariehamn 10.2.2023**Nr 9/23****Hänvisning** Justitieministeriets skrivelse
11.1.2023, VN/19194/2022.

Till Justitieministeriet

Ärende

Justitieministeriet har i skrivelse 11.1.2023 begärt Ålandsdelegationens utlåtande över ett utkast till en överenskommelseförordning om skötseln på Åland av vissa uppgifter enligt landskapslagen om tillgängliga webbplatser och mobila applikationer inom förvaltningen. Finansministeriet och Regionförvaltningsverket i Södra Finland har avgivit utlåtande över överenskommelseförordningen. Ålands landskapsregering har samtyckt till förordningen.

Överenskommelseförordningens bakgrund och innehåll

Lagtinget antog 20.12.2018 landskapslagen om tillgängliga webbplatser och mobila applikationer inom förvaltningen (nedan landskapslagen). Landskapslagens syfte är att var och en på lika villkor ska kunna använda de webbplatser och mobila applikationer som tillhandahålls av myndigheterna. Lagen gäller de webbplatser och mobila applikationer som tillhandahålls av myndigheter inom landskaps- och kommunalförvaltningen. Genom lagen genomfördes på Åland Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer, nedan tillgänglighetsdirektivet. Ålandsdelegationen konstaterade i utlåtande 25.2.2019, liksom republikens president 15.3.2019, att hinder för ikraftträdande av landskapslagen inte förelåg.

Förslagets 1 § reglerar överförande av tillsynsuppgifter. Från Ålands landskapsregering överförs till Regionförvaltningsverket i Södra Finland tillsynsbehörigheten på Åland enligt landskapslagens 10 § 2 punkt till den del punkten omfattar kontroller med den ingående och förenklade övervakningsmetoden jämte stickprovstagning enligt artiklarna 5 och 6 i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1524 om

fastställande av en övervakningsmetod och bestämmelser om medlemsstaternas rapportering i enlighet med tillgänglighetsdirektivet. Dessutom överförs till Regionförvaltningsverket landskapsregeringens tillsynsbehörighet enligt 10 § 3 punkten i landskapslagen.

Samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna regleras i utkastets 2 §. Paragrafen ålägger landskapsregeringen och Regionförvaltningsverket att samarbeta i de ärenden som avses i 1 §. Landskapsregeringen ska till Regionförvaltningsverket tillhandahålla den bakgrundsinformation som behövs för övervakningen och rapporteringen. Regionförvaltningsverket ska till landskapsregeringen tillhandahålla den information som behövs vid utövande av landskapsregeringens befogenhet enligt landskapslagens 11 § 1 punkt.

Förslagets 3 § innehåller bestämmelser om kostnadsfördelningen. Landskapsregeringen förutsätts erlägga kostnaderna för de förvaltningsuppgifter som genom förordningen överförs på Regionförvaltningsverket. Regionförvaltningsverket och landskapsregeringen ska avtala om kostnaderna.

Lagstiftningsbehörigheten

I utlåtandet 25.2.2019 konstaterade Ålandsdelegationen att landskapslagen berör lagtingets organisation och uppgifter, landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, landskapets tjänstemän samt kommunernas förvaltning och kommunernas tjänsteinnehavare, på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 1, 2 och 4 punkterna i självstyrelselagen.

Tillgänglighetsdirektivet syftar till att myndigheternas webbplatser och mobila applikationer ska bli mer tillgängliga för användare, och då särskilt för personer med funktionsnedsättning. Landskapslagen avser därigenom att förhindra diskriminering på grund av funktionshinder. Motverkande av diskriminering och främjande av principen om likabehandling berör olika rättsområden inom såväl landskapets som rikets behörighetsområden. Diskriminering nämns inte som ett rättsområde i behörighetsförteckningarna i 18 §, 27 § eller 29 § i självstyrelselagen. Bedömningen av frågan huruvida lagstiftningsbehörigheten inom detta rättsområde ankommer på landskapet eller riket blir därför beroende av innehållet i den konkreta regleringen. Stadgandena om diskriminering blir en integrerad del av de rättsregler de berör. Lagstiftningsbehörigheten bör i fråga om dessa stadganden bedömas enligt de rättsområden inom vilka stadgandena äger tillämpning eller till vilka de närmast anknyter. Såsom ovan konstaterats gäller landskapslagen landskapets och kommunernas förvaltning, vilka utgör landskapsbehörighet.

Enligt självstyrelselagens 27 § 1 punkt hör stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelser från grundlag till rikets lagstiftningsbehörighet. I utlåtandet 25.2.2019 fann Ålandsdelegationen att de tillgänglighetskrav som anges i landskapslagen främjar förverkligandet av bestämmelserna i grundlagens 6 §, 14 § 4 mom. och 17 § 3 mom.

Ålandsdelegationen noterar att enligt den sista meningen i utkastets 1 § överförs landskapsregeringens tillsynsbehörighet enligt 10 § 3 punkten i landskapslagen till Regionförvaltningsverket. Enligt nämnda lagrum ska landskapsregeringen till Europeiska kommissionen lämna de rapporter som avses i artikel 8.4 i tillgänglighetsdirektivet. Med anledning härav konstaterar Ålandsdelegationen att enligt självstyrelselagens 27 § 4 punkt utgör förhållandet till utländska makter riksbehörighet med beaktande av bestämmelserna i lagens 9 och 9a kap. Självstyrelselagens 9 kap. reglerar internationella förpliktelser, medan lagens 9a kap. reglerar ärenden som gäller Europeiska unionen. Enligt Ålandsdelegationens uppfattning föreligger inte hinder för intagandet av nämnda bestämmelse i utkastet.

Finansieringen

Självstyrelselagen utgår från att part som enligt självstyrelselagen har förvaltningsbehörigheten även har kostnadsansvaret. Vid överförandet av förvaltningsuppgifter har den mottagande parten ansetts åta sig finansieringen om inte annat anges. Kostnadsfrågan kan lösas t.ex. så att den särskilt anges i överenskommelseförordningen eller medelst separata avtal mellan behörig riks- och landskapsmyndighet. I enlighet härmed har i förordningens 3 § intagits bestämmelser om ersättningen av kostnaderna.

Ålandsdelegationens slutsats

Ålandsdelegationen ser inte hinder för att förslaget till överenskommelseförordning i föreliggande form sätts i kraft.

Närvarande

Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Dahlén, Lampi, Leino-Sandberg och Siitari.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare